

izhaja vsak terek, četrtek in sobota. — Cena: Za celo leto 80 K, za pol leta 40 kron, za četrlet 20 K, za 1 mesec 7 kron. Posamezna številka stane 1 krom. Na pisne naročbe brez pošiljate denarja se ne moremo ozirati. Naročniki naj pošiljajo naročnine po poštni nakaznici. Reklamacije glede lista so poštne proste. Ne frankirani dopisi se ne sprejemajo. Na dopise brez podpisa se ne ozira.

NOVA DOBA

»redništvo in upravnštvo se nahaja v Zvezni tiskarni v Celju, Stronemajerjeva ulica št. 3. Oglaš se računajo po porabljenem prostoru in sicer: za navadne oglase po 20 v od 1 mm, za poslena, znamenja občnih sborov, naznanila o smrti, zahvale itd. K 1-20 od 1 mm, za reklamne novice med tednom 8 K od vrste, Medij oglasi (največ 4 vrste) 10 K. Pri večkratnih objavah popusti. Rokopisi se ne vračajo. Telefon št. 63.

IZDAJA IN TISKA ZVEZNA TISKARNA V CELJU. ODGOVORNI UREDNIK VEKOSLAV SPINDLER.

J — n:

Katastrofalen položaj Slovenije.

S porazom nemštva v poslednji svetovni vojski smo tudi Slovenci dosegli svojo svobodo. Izvršilo se je to na jezo Nemcev, Madžarov in Italijanov, i ako proti slednjim računam še niso čisti. Obdani smo danes od treh sosedov, od katerih vsaki misli in čuti, da se je naša svoboda dosegla na njihov račun. Napačno je pričakovati, da se bodo ti sosedje sprijaznili z našo svobodo oziroma s svojo izgubo danes naših krajev. Nasprotno, čim bolj bodo si opomogli od udarcev, prizadetih njim vsled vojske, tem bolj bodo zopet začeli misliti na to, kako bi dobili nazaj vsaj najvažnejše dele onih krajev, ki so jih izgubili v tej vojski. Med te za nje najvažnejše dele spada tudi Slovenija.

Kdo je tako slep, da veruje, da je s poslednjo vojsko konec nemški ekspanzijski? Nemški nacionalizem ni ubit, i ako so poražene nemške armade. Nasprotno, vidimo čudo, da je nemški nacionalizem celo sedaj, v času nemške sramote in nemškega gladu neobičajno velik in da hitro napreduje. Glejmo samo lanske in letošnje volitve v nemški državni zbor, ako že nočemo videti ogromnega nacionalnega dela, ki ga zopet sistematsko vrše vse nemške nacionalne organizacije. Kdor gleda, more videti, da nemška opasnost znova raste. Nemštvo si bo prejalšlejš začelo zopet iskati izhoda v svet, a osobito v orient. Najkrajša pot mu bo v tem pogledu naš preko Slovenije na Jadran in tam po morju dalje. Nemci so že pred vojsko polagali največjo važnost na delo za zidanje »mostu k Adriji«. Kdo veruje, da so na ta most pozabili? Že danes smatrajo izgubo mnogih ozemelj, a osobito tudi Slovenije kot njih učnjeno nacionalno krivico. Čim bolj pa si bodo opomogli od udarcev poraza — in opomogli si bodo! — tembolj bodo smatrali za krivico vse ono, kar se njim je dogodilo vsled poslednje vojske; tembolj se bodo tudi začeli pripravljati na »revanžo«, na popravljane storjenih njim krivic. Slovenija bo med prvimi, na katero bodo začeli obračati oči naš radi ponovnega pohoda v orient.

Drugi, hudo tepen naš sosed so Madžari. Njihov poraz je še dosti hujši od nemškega. Jugoslovenom ne bodo pozabili izgube silno bogatega Banata, Bačke in Baranje, a še posebno Slovincem ne bodo pozabili izgube istotako bogatega Prekmurja. Iskali bodo vedno prilike, da si zopet osvoje ono, kar so izgubili. In

F. R.:

Študent Peter.

Takole včasih, ko tihi in sam s seboj zadovoljen hodim po gorki sobi in pušim cigareto za cigareto vase in razne načrte zamišljen, ali pa zaverovan v knjigo ležim na zofi, tedaj se včasih zgodi, da pride. Rahlo potrka in vstopi — Peter Klopotec, študent in pesnik. Z holestjo v bledem obrazu pozdravi in že mi bridko potoži o nesreči, o teži vsega gorja. Vse to stori v umerjenih in zbranih besedah, v jokavem tonu. Zaupno mi pripoveduje.

Peter Klopotec je sameval v tihji izbi in je čutil prihajati veliko, svetlo uro. V njej je hotel srečno dovršiti sonetni venec, darilo oboževanki. Nato je še nameraval nadaljevati tragedijo v verzih, ki jo zdaj piše. Bil je ravno gotov z vsemi predpripravami in se je čutil že vsega silnega in zamaknjene. Tedaj, ta visoki hip pa že priropočejo po hodniku tisti nerodni koraki in ž njimi bobneči glas Presičarjev in rezanje Bezljajevo. Oba sta študenta. Presičar potrka, kar se pravi, da s sredincem drege ob duri in že pritisne ključ. Rešitve ni. Če bi se Peter Klopotec zaklenil, bi pač šla na dvorišče in zlezla v sobo pri nizkem oknu, ki se ne da trdno zapreti. Tako je vseeno.

kdor izmed njihovih sosedov bo najslabši in najneopreznější, tistega bodo prvo zgrabili, čim se njim mudi prilika.

Tretji naš sosed je Italijan. On je v zadnji vojski samo pridobil, pridobil mnogo več, nego je zaslužil. Ugrabil je tudi mnogo naše zemlje. Usoda iste sicer še ni zaključena, ali toliko je gotovo, da prijateljstvo med nami in Italijani skoroda ni več mogoče. Italijani si žele na vzhod. Njihova glavna naloga je danes, kakor nam njihova politika dokazuje, da čim najbolj oslabe Jugoslavijo. Najbližje njim je v tem pogledu Slovenija, ki bi jo raje zasedli danes nego jutri, kajti Slovenija ima bogate gozdove, ki jih Italija nima, in ima mnogo premoaga, ki Italiji primanjkuje. A glavno je, italijansko Primorje, osobito Trst ne more živeti, ako ozadje ni italijansko, da bi se promet od Trsta v nemške kraje in na Češko mogel vršiti po italijanski volji. To so velevažni razlogi, ki bodo vedno vsebovali za Slovenijo nevarnost italijanskega vpadu.

Ali se Slovenija torej zaveda opasnosti, v kateri se nahaja? Ne zaveda se, to dokazuje današnja smer slovenske politike. Kakor je bil za Slovenijo v dobi osvobodilne borbe spas samo v našem ujedinenju s Srbi in Hrvati, tako nam more za naš svobodni obstanek dati največ garancij za bodočnost čim najtrdnjše naše edinstvo s Srbi in Hrvati. Čim močnejša bo Jugoslavija, obsegajoča vsa tri plemena našega naroda, tem večja bo naša odporna sila proti navedenim neprijateljskim sosedom. To so fakti, ki jih nihče ne more pobiti. Ali pa se naša politika danes ravna po teh faktih? Ne ravna se, kajti v Sloveniji vlada stranka, ki je največji in v Sloveniji razun tega zraven Nemcev edini nasprotnik močne Jugoslavije in trdnega narodnega in državnega edinstva Srbov, Hrvatov in Slovincov. Našo politiko danes vodi stranka Korošca in Brejca, ki se doma in v Beogradu najočitnejše zavzema za »najširšo avtonomijo«, to je za popolno samostojnost Slovenije.

Slovenski klerikalci so danes najboljši zavezniki Nemcev, Italijanov in Madžarov in torej tudi največji sovražniki Slovenije in slovenskega dela našega jugoslovenskega naroda. Ali se naši klerikalci tega zavedajo, ali smiselno in hote delujejo v tem pravcu, kdo vé? Fakt pa je, da nas njihova politika tira v največjo nevarnost. Ne mislimo, da se bo Srbija upirala, ako bi Slovenija v konstituantni zahtevala za sebe samostojnost. Srbi so že danes siti tega večnega klerikalnega povdarjanja samoslovenstva in slovenske »najširše avtonomije«, siti so večnega zbadanja s katoličanstvom, ker pra-

Uda se v usodo in zine plaho, kakor razočarano:

»Naprej!«

Povečini pa tega še treba ni, ker sta tedaj že v sobi in pri obešalniku. Z njim sploh prav malo govorita. Glasno sedeta k mizi, da otvorita prvo partijo šaha. Desko in figure prineseta seboj. Stanujeta namreč v sosednji hiši, kjer je pri eni gospodinjti nastanjeni devet študentov. V tem večnem hrupu je torej resna, premišljena igra nemogoča. Zato prihajata rada k Petru, kjer lahko nemotena zaigrata svoje popoldneve. Ne vprašata ničesar. In če bi tudi vprašata, njigova melkoba in neodločnost ju ne bi mogla zavrniti. Iz slabosti in bojazni ni zmožen trdnega nastopa. Samo na tihem se jezi, da mu nepoklicana navzočnost onemogoča delo, odganja visoke sanje. In če bi slednjič pričel spet z delom, pristopila bi, da pogledata napisano in bi se mu rogala v obraz, fantasu. O, obadva sta stvara brez duše in omike!

Zato hitro pospravi vse sumljive reči in jima postavi na mizo krožnik za pepel cigaret, pod njo pa pljuvalnik. Igrata mirno, le zdajnjzdaj zadoni Presičarjev glas v neokretni, neslani opazki in odgovori mu široko hahlanje Bezljajevo. Oba kadita in otrešata pepel na tla,

voslavna navada to še nikdar ni bila. Citajte srbske časopise in razgovarjajte se s Srbi, pa se uverite! Oni bodo pustili, da se v tem pogledu Slovenci sami odločimo. Kako si bomo postlali, tako bomo tudi spali!

Opasnost je največja, a še je čas. Odločitev o naši usodi pade v konstituantni, a volitve za isto se bodo še le vršile. Narodno zaveden del Slovincov, postani zopet aktivnejši! Začnimo zbirati svoje moči in se pripravljati na odločilno borbo. Mi smo rešili Slovenijo. Naša politika, radi katere sta nas Sušteršič in Korošec hujše preganjala, nego Nemci sami, je vzbudila v Slovincih jugoslovensko zavest ter s tem ustvarila glavni predpogoj za našo osvoboditev. Ne pustimo, da bodo to delo sedaj uničili oni, ki so nas leta 1914 in poprej toliko preganjali radi našega »srbofilstva«! Postavimo se še enkrat v vrste in v boj! Ne plašimo se terorja brezdomovinskih klerikalcev, kakor se tudi v prošlosti nismo plašili! Volitve, ki se bližajo, bodo odločile našo usodo za vedno!

J — n:

Postanimo praktičnejši v stanovanjskem vprašanju!

V Sloveniji, v tej klasični deželi zabavljanja, seveda tudi v stanovanjskem vprašanju ne pridemo nikamor. In to bas radi tega, ker samo zabavljamo, namesto da bi mirno presodili prilike, v katerih živimo in bi potem storili realnim prilikam primerne zaključke. Da bi se ne dalo dobiti novih stanovanj brez gosarjad, to ni istina. Ali nam pač ni za praktično mišljenje in posledica je, da se nam rodé kvečjemu gosarji, a dalje ne pridemo.

Novo, zares praktično pot pokazal nam je še le sedanji ministar za socialno politiko g. dr. Kukovec. Predložil je ministarskemu svetu uredbo o podpiranju produkcije novih stanovanj. Uredba je bila sprejeta in dne 19. julija 1920 podpisana tudi od prestolonaslednika. Pogledimo si najvažnejše določbe te uredbe. Obsežene so v člani 1. in 2.

Čl. 1. določa, da se osvobodijo vseh davkov ona stanovanja in hiše, ki se bodo zgradile tekom dveh let počenši od dneva, ko stopi uredba v veljavo, to je od 23. julija 1920 do 23. julija 1922. Osvoboditev velja: 1. 25 let za vse hiše, ki imajo samo mala stanovanja za delavce in srednje sloje in so se počele graditi po 23. juliju 1920. 2. 18 let za vse hiše, ki so se počele graditi po 23. juliju 1920 in ki imajo samo stanovanja brez ozira na ve-

Presičar meče celo dogorele cigarete v kot in Klopotec jih pobira, da mu ne zapalijo postelje. Tudi pljuje na tla povsem ravnodušno, kakor da se tega niti ne zaveda v igri. Okovanih čevljev se držijo plasti snega in blata in že se zbirajo široke luže pod njima.

O Bog, kako ostuden je še posebno tale Presičar! Oči se mu kar svetijo hudo in v požrešnosti. Duše, vesti sploh nima. Dvakrat na teden obeduje Klopotec pri patrih in tudi on. Danes imajo krompir, jutri žgance in tako dalje. Patri niso slabi ljudje. Samo Presičarja naj bi ne bilo zraven, pa bi bilo vse dobro in v redu. Vsak dan sedi pri mizi petnajst študentov siromakov. Frater prinese obsežno sklado in vselej jo postavi pred Presičarja, ker je najstarejši in že v osmi. Tedaj ne čaka, kar odločno zajame z žlico in pobere vseh pet debelih ocvirkov, ki so vselej na vrhu in tako prijetno dregačo v nosove. In kako se mu takrat zasvetijo požrešne oči! Vsi drugi pa jedo dan za dnevom suh krompir in žgance in ž njimi dušijo v sebi togoto.

Vsega tega se Peter Klopotec živo domisli; črno gleda in skrivaj trpi. Obupne misli ga morijo, jeza mu vzplamteva, a do viška ne more. Težje in težje opazuje kruto početje onih dveh. Ko mu

likost istih. 3. 15 let za hiše, ki so se počele graditi po 23. juliju 1920 in obsegajo zraven lokalov za obrt in trgovino pretežno stanovanja. 4. 10 let za vse hiše po 1., 2. in 3., ako so se počele graditi pred 23. julijem 1920 in so do tega dneva ostale konstruktivno nedovršene in za stanovanje neizkoriščene, a se dovrše tekom leta 1920. 5. 12 let tedaj, ako so se že obstoječe hiše razširile, bodisi da se gradijo nova nadstropja ali drugače dozidajo nova stanovanja. Oprostitev velja seveda samo za nove dele hiše, med tem ko je stari del hiše tudi v bodoče podvržen obdačenju. Vendar bodo io pravo uživali samo oni lastniki, ki bodo začeli graditi in popolno dovrševati nova stanovanja v stari hiši tekom 7 mesecev, računano od 23. julija 1920 dalje.

Čl. 2. pa pravi: istotako bodo vse hiše in stanovanja, navedena v čl. 1., uživale polno svobodo glede najemniških pogodb ali zakupnih cen. Za ta stanovanja in hiše ne veljajo nikake odredbe o omejevanju cen in tudi ne morejo biti predmet rekvizicij.

Določbe teh dveh članov dokazuje, da je ministar za socialno politiko pravilno ocenil današnje stanovanjske prilike in vsled tega je bil tudi v stann izdati naredbo, ki se bo izkazala kot praktična in s tem tudi uspešna. Uredba izhaja z vidika, da je treba v stanovanjskem vprašanju podpreti in omogočiti privatno inicijativo, ki je bila doslej vsled zaščite najemnine izključena. Kdo bo zidal, ako se mu more najemina za stanovanje odrediti uradno ali z zakonom tako, da je izključeno pričakovati primerno obrestovanje zazidanega kapitala? Kukovecova stanovanjska uredba gre tu novo pot in prepušča lastnikom novih hiš popolnoma prosto roko v določanju najemnin. Isto velja za nova stanovanja, dozidana k starim. Mislimo, da bi ravno ta slednji slučaj mogli ukoristiti prav mnogi hišni lastniki. To bi jim bilo menda zvezano še z najmanjšimi stroški. A razun tega je tudi oprostitev od vseh davkov velikega pomena, osobito sedaj, ko se bodo davki povzeli na vseh koncih in krajih. Tudi v tem pogledu je Kukovecova uredba velikega pomena.

Želeti bi bilo, da vsi poklicani činitelji sdaj resno pokažejo voljo vplivati na produkcijo novih stanovanj. Pred vsem so tu poklicane mestne in tržke občine. Osobito naša mesta. Ista bodo naraščala in se razvijala ter še leta in leta nimamo pričakovati preobilice stanovanj. Pomislimo, da smo v bogati, redko naseljeni Jugoslaviji! Veliko število naših rojakov, ki še žive po tujini, se bo povrnilo, ako vidijo, da morejo dobiti sta-

je pa dovolj, se oprime edine rešitve — bega. Ogrne sukno in reče mirno, celo uljudno in milo:

»Oprostita, da vaju zapuščam. Nujen opravek me pričakuje, a mislim, da se vrnem kmalu.«

Tako dober revček je, jezo je pogoftnil, čuti samo še lastno onemoglo bol.

Ob takih prilikah pribeži rad k meni. Izredno vesel ga nisem in odslovil bi ga prav kmalu, da nj tako velik siromak in v meni še iskricе dobrega čuta. Zelo je namreč nadležen s tožbami in silno mi je neprijetno, kadar privleče iz vseh žepov papirje, z verzji preprežene. Teh verzov je samo brezdanje boleanje, polnočni pogovori z luno, počoknice, tožbe in obupavanja nad trdim sreem. Kadar bi me že rad položil na tezalnico, ležem hitro na zofi, roke pod glavo in nekoliko prislone k ušesom. Zagledam se v strop, v tiste plesnjivo rdeče rože, ki so naslikane tam, in pokram včasih. Ko je srečno gotov, moram izreči mnenje. To je vselej ugodno, ker vem, da je v takih stvaréh neverjetno občutljiv. Takoj bi me obsodil filistrom, lahko bi postal kriv še težjih posledic. In čemu bi ga izganjal iz paradiza teh sanj, ki so mu vse življenje? Sam se jih zave in otrese o pravem času, ko bo že zrel prevrata v

novanja. To jim je bila doslej glavna zapreka, da se niso mogli povrniti. O pomankanju nogočnosti za pošten zastužek pri nas ni govora. Ali ta uredba velja tudi za naše kmečke občine. Sedaj imajo tudi sela priliko, da se poslužijo velikih ugodnosti, ki jih odreja citirana uredba.

Korošec kot „nepri-stranski“ železniški minister,

Vedno lepše stvari prihajajo na dan glede Koroščevega ministrovanja. Naenkrat smo sedaj zvedeli, da je Korošec tako dobro gospodaril, da manjka v njegovem resortu več kakor sto milijonov dinarjev in da niti uradništva ne bo več mogel plačevati, ako mu država ne skoči na pomoč. Vprašamo se sedaj: Ali Korošec tega pred enim in pred dvema mesecema ni vedel, da nima več dovoljno dohodkov za pokrivanje tekočih računov? O, vedel je za to prav dobro; toda marfenkostni Korošec je bolj mislil na — orlovski tabor, nego na red v svojem ministrovstvu. Že pred mescem in poprej je Korošec vedel, da se bodo vozine morale povišati, toda on tega pravočasno zato ni storil, ker je hotel, da bi se poprej še njegovi orli vozili prav po ceni. Čim je orlovski tabor končan, takoj je prišel s povišanjem, in to še pred mariborskim sokolskim zletom. Korošec je namreč mislil v prvi vrsti na to, kako bi koristil orlom in škodoval sokolom. On naj taji kakor hoče, ali to je istina, kajti cel Korošček značaj je tak, da ta nesrečni mož sploh ne more drugače delati, nego samo zavratno, neiskreno. Da je vse to točno, dokazujejo tudi razne novice, ki jih je samo železniško ministrovstvo lansiralo v svet, namreč da se bodo 20. avgusta vozine povišale celo za 300%. Vse to je v zvezi s Koroščevim značajem in z mariborskim sokolskim zletom. In tega moža narod ne spodi, kamor spada?

Korošec kot železniški minister in ljudstvo.

Korošec vedno farba javnost, da deluje samo in edinole za siromašno ljudstvo. Karkoli prime v roke, vedno misli na to, ali s svojim ravnanjem koristi širokim ljudskim masam ali ne. Tako vsaj trdijo njegovi časopisi in čestilci! Kako pa ta njegova ljudska ljubezen izgleda v resnici, v praksi? Poglejmo samo, kakšen je železniški promet. Pred vsem osebnim promet. Ako se hočeš danes iz Slovenije peljati v Beograd ali sploh preko Zagreba, tedaj sta ti na razpolago samo dve možnosti: Ali da si bogataš in se moreš voziti z ekspresnim ali pa brzim vlakom, ki ima samo I. in II. razred, ali pa si revež in tedaj moraš na vsak način poprej napraviti testament, kajti potovati boš po Koroščevih železnicah z osebnim vlakom. Kaj se to pravi, vč samo oni, ki je to skušil. Korošec seveda ni skušal, kajti on se kot ljudski prijatelj seveda vozi z ekspresom in razun tega še v salonskem vozu! Omenimo, da vozi od Zagreba dalje dnevno samo eden osebni vlak. To je za siromašno ljudstvo, ki tvo-

resničnost in iz nje v zdravo mladost. Nato se poštavadi spomnim inštrukcije, ki jo imam v isti hiši. Zaklenem duri in se posloviva. Stopim v višje nadstropje in z okna pogledam za njim, ko gre po ulici. Nato se vrnem in se nasmehnem za njim, siromakom.

Zadnjič sem nekaj obolel in ves ta čas ga ni bilo k meni, da bi motil; da bi hodil k meni obtoževati ljudi grehov in krivic, ki jih v nekaj manjši meri sam dela meni. Skoro sem ga že pogrešal. Ob svidenju sem ga bil celo vesel. Razodel mi je vse.

Preselil se je nekam izven mesta, kamor je Presičariu in Bezljaju mnogo predeleč. Zato hodita zdaj baje v kavarno biljardirat, Peter Klopotec pa živj mirno in dela neumorno. S sonetnim vencem je gotov, tragediji pa manjka samo še poslednji prizor zadnjega dejanja. Tudi je oboževana trdosrčnost že nekoliko omajana, kar ga navdaja z novimi načrti in načrti. Edino Presičar, stari in neizprosni ljubitelj debelih očvrkov mu še povzroča muke dvakrat v tednu.

K vsem lepim uspehom sem mu iskreno čestital in bil me je silno vesel. Povabil me je k »Beli miški« na večer, pa nisem prišel. Preveč sem se bal paprtjev, z verzi preprenenih.

ri ogromno večino celega naroda. A za vojne dobičkarje in razne druge sleparje, ki žive na račun ubogega ljudstva, je na razpolago vsak dan ekspresni in vsak dan brzivlak. Korošec se nitj toliko ni zmenil do danes za ljudstvo, da bi priklopil brzovlaku vsaj tudi par vagonov 3. razreda. So slučaji, ko bi se tudi revnejši človek, kmet ali obrtnik ali uradnik, moral peljati z brzovlakom, a se pri današnjih cenah ne more spustiti v I. in 2. razred, 3. razreda pa po Koroščevi zaslugi ni. Ali Korošec je vkljub temu prijatelj ljudstva.

Politične vesti.

Nikola Pašič, šef radikalne stranke, je glasom poročila »Jutra« dne 7. t. m. brez motivacije odložil poslanski mandat.

Hrvatska zajednica je na letni glavni skupščini pozvala zaupnika stranke v ministrovstvu, dr. Drinkoviča in Kovačeviča, da odstopita.

Konstituenta se sestane 12. decembra.

Splošna stavka v Italiji, ki je najprvo izbruhnila v zasedenem ozemlju in Sev. Italiji, se širi vedno bolj.

Rusko — poljskih pogajanj je vendarle v kratkem pričakovati. Kakor poročajo iz Varšave, je poljska mirovna delegacija v petek odpotovala v Rigo.

Konec zasledovanja Albancev. Naše čete so dobile ukaz, se ustaviti na demarkacijski črti iz l. 1918, kar se je tudi zgodilo.

Iz Korotana.

Med Vetrinjem in Celovcem se je vzpostavila dvakratna poštna avtomobilna zveza dnevno.

Žandarmerijo utrakvizirala bo plebiscitna komisija na Koroškem tako, da bo od 10. tm. naprej v coni A in B vršilo službo mešano jugoslovensko-avstrijsko orožništvo.

Se en nemški polom na Koroškem. V Bistrici v Rožu, kamor so Nemci za 5. tm. sklicali tudi zborovanje in je prišlo tja vse polno Celovčanov, se je sešlo na tisoče Slovencev in so prepredili nemški shod.

Naše vojaštvo v coni A se, kakor poroča »Slov. Narod«, ne umakne z ozirom na to, da je ob meji pri Beljaku in v celovski okolici več bataljonov italijanske vojske.

Mariborske novice.

Državno žensko učiteljske v Mariboru je — kakor poroča »Jutra« — ukazal reaktivirati minister prosvete Pribičević. Dolgo se je Verstovšek na ljubo nunam temu upiral, sedaj pa ne bo več šlo.

22 ponarejenih 20-dinarskih bankovcev je zaplenila te dni mariborska policija pri pregledovanju po mariborskih trgovinah.

Se vedno samonemške napise imata frančiškanska in stolna cerkev. »Straža« seve o tem nič ne ve. Pač pa so v frančiškanski cerkvi odstranili potem, ko je »Nova Doba« prvič poročala o teh samonemških napisih, dvojezične tablice za »Liebesgaben«. Nemških napisov na Križevem potu pa častiti gospodje nočejo odstraniti, ker Miha Napotnik še vedno upa na lepše čase pod blagimi Habsburgovci. Imamo torej v Mariboru edino v cerkvah javne samonemške napise. In vendar si drznejo kaplani iz Cirilove tiskarne zagovarjati to škandalozno narodno sramoto!

Nemško - švabski „Bund“ in celjski Nemci.

(Dopis iz občinstva.)

Nemci in Švabi cele Jugoslavije so si ustanovili svoj nemško - švabski »Bund« s sedežem v Novem Sadu. Glasilo tega »Bunda«, »Deutsches Volksblatt«, ki izhaja v Novem Sadu, poroča dne 13. avgusta tl., da se snuje »Bundova« podružnica tudi v Celju, kjer so vstop prijaviteli že sledeči: Dr. Georg Skoberne, dr. Fritz Zanger, zobozdravnik Sadnik, inž. Fritz Burger, dr. Valter Negri, juvelir Pachiaffo, dr. Avgust Schurbi, hotelir Skoberne, odvetnik Riebl, gđč. Helena Skoberne, trgovec Alojz Fabian, dr. Fritz Mesarec, trgovec Lukas Putan, dr. Jesenko, dr. Hugo Vincenc knez Windischgrätz, Alfred princ Windischgrätz,

Eduard princ Windischgrätz, Gottlieb princ Windischgrätz, Franz Josef princ Windischgrätz, gospa Hilda Skoberne. Omenjeni list pa dostavlja: »Uverjeni smo, da bo »Bundovo« vodstvo smatralo za svojo najznamenitejšo nalogo, ščititi kulturne in gospodarske interese Nemcev v Sloveniji z največjim povdarcem.«

Oho, zakaj pa tako odločno radi teh par Nemcev, ki žive v Sloveniji? Razumemo, nemški most do Adrije je tudi za bodočnost ostal vaš program. Slovenci, bodimo pravočasno oprezni! »Bund« nam je dokaz, da nemška kača zopet prevzetno dviga svojo glavo. Celjski Slovenci, oglejmo si natančno našeto družbo, ki hoče v Celju znova graditi steber za nemški most k Jadranu. A švabom v Banatu bi resno svetovali, naj ne postajajo predrzni, sicer bodo sami plačali račun. V Sloveniji nimate ničesar iskati! Ako pa niste zadovoljni s tem, da vam daje Jugoslavija v Banatu celo več, nego se vam je kedaj sanjalo, kar v svojem listu odkrito priznavate, potem bo Jugoslavija znala tudi vas naučiti boljših manir.

Celjske novice.

Osebna vest. G. Niko Dominiko, državni pravdnik v Celju, je od vlade imenovan članom mednarodnega plebiscitnega sodišča v Celovcu.

Z drž. pravdnikstva v Celju. G. Niko Dominiko, o katerega imenovanju poročamo na drugem mestu, je danes 9. tm. zjutraj odpotoval. Bo obenem informator plebiscitne komisije v vseh sodne uprave se tičočih zadevah. Z današnjim dnem je prevzel vodstvo drž. pravdnikstva g. dr. Jos. Požar. V službovanje k istemu je vpoklican g. dr. Barle iz Novega mesta.

Občni zbor Glasbene Matice v Celju se vrši v sredo, dne 15. tm. ob 8. uri zvečer v mali dvorani Nar. doma.

Klub napr. slov. akademikov v Celju odvarja ta teden ciklus napovedanih javnih poučnih predavanj. Prvo predavanje, ki se vrši v petek, dne 10. tm. ob 8. uri zvečer v mali dvorani Nar. doma, je prevzel g. dr. Anton Schwab. Predmet: Spolne bolezni. Pristop imajo samo moški.

Mestna trgovska šola v Celju. Vpisovanje v dvoletno irgovsko šolo in pripravljalni razred se vrši 16. in 17. septembra od 9. do 12. ure. K vpisu je prinesiti krstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Vpisnina znaša kron 10.— in prispevek za učila kron 20.— Sprejemni in ponavljalni izpiti bodo 17. septembra od 15. do 18. ure pismeni in 18. septembra od 8. do 12. ure ustmeni. K pismenemu izpitu je prinesiti tri pole papirja in pero. V pondeljek, dne 20. sept. se udeležijo vsi gojenci in gojenke otvoritvene sv. maše in se zberejo na to v svojih razredih. — Reden pouk prične v torek, dne 21. septembra. Vpisovanje v trgovsko nadaljevalno šolo bo v četrtek 16. petek 17. in soboto 18. septembra od 18. do 19. ure. K vpisu je prinesiti zadnje šolsko izpričevalo ter učno pogodbo ali obvestilo trgovca-gospodarja s podatki o učnem razmerju vajenca. Vpisnina znaša 10 K. Ponavljalni izpiti bodo v torek 21. in sredo 22. septembra od 17. do 20. ure v četrtek, dne 23. septembra se prične ob 16. uri reden pouk. — Ravnateljstvo.

Nogo zlomil si je pri nogometni tekmi dne 5. tm. v Celju član celjskega Atletik-Sportkluba Jože Toplak.

Griža še vedno ne da miru krog Celja in se je zadnji čas zlasti vgnedila v nekaterih krajih proti Vojniku, v Prekorju, Lahomni itd.

Aretiran je bil 31. avg. od policije v Gradcu v Celju dobro znani »vele-trgovec« Peter Zajc (»Muki«) in radi goljuffije oddan deželnemu sodišču.

Tatvina v vojaškem skladišču. V teku zadnjih 2 mesecev je bil ukraden v tukajšnjem vojaškem oskrbovališču 1 vagon ovs. Po intenzivnem poizvedovanju policijskih agentov se je dognalo, da je kupil neki Ulaga Anton, stanujoč v Št. Lenartu nad Laškim, okoli srede avgusta od narednika Kohne 52 vreč — 2600 kg po 2 K. Kohne se je izrazil, da mu oves preostaja radi znižanja konjskega staleža v zadnjem času. Ulaga je prodal omenjeni oves nekemu Gabron Ivanu, trgovcu v Trbovljah, po 2'10. Zadeva je odstopljena vojaški in civilni sodnijski oblasti.

5 nogometnih tekem se je vršilo 4., 5. in 6. tm. v Celju. — Dne 4. tm. med slov. športnim klubom v Celju in

SK Svoboda. Končala je v razmerju 4 : 2 v korist CSK. Dne 5. tm. so bile 3 tekme: SK Svoboda Ljubljana : SK Svoboda Celje (2 : 1), graški Šturm : Atletik-Sportklub Celje (4 : 2), SK Kratina : SK Celje (4 : 4). Dne 6. tm. Atl. Sp. Klub Celje : graški Šturm (2 : 2).

Proslava tridesetletnice Celjskega Sokola.

Celje, 9. sept.

Lepo, vzorov in dela polno dobo ima za seboj Celjski Sokol in lahko je nanjo ponosen. Porojen od idealnih rodoljubov v časih, ko je slovenska zavest zlasti v Celju bila še zelo mala, plaha in ponižna, porojen v namenu, da jo dvigne, da ji da moči in življenja, da pomaga ustvarjati boljše pogoje za razvoj in bodočnost naroda, lahko danes s ponosom zre na ogromno izvršeno narodno in sokolsko delo v Celju in izven njega. S ponosom lahko trdi, da je naša narodna revolucija l. 1918 v veliki meri tudi njegova zasluga, zakaj temelje narodni naši revoluciji, narodni naši svobodi je zidalo baš Sokolstvo. In tako je Celjski Sokol včeraj, v polni zavesti vztrajnega, nesebičnega in neumornega 30-letnega dela, praznoval svoj jubilej, in občinstvo naše je pokazalo, da ve ceniti njegovo delo da ga ve spoštovati in da mu je Celjski Sokol k srcu prirasel.

Župna tekma

se je vršila dopoldne na glaziji. Tekmovalo je v višjem oddelku 9, v nižjem 27 Sokolov-velovadcev. V višjem so zmagovalci: prvi Fran Dolžan (Celje), drugi Ivan Virant (Zalec), tretji Blaž Kazimir (Zagorje). V nižjem oddelku so zmagovalci: Ivan Mrnuh (Zagorje), Slavoj Saks (Zagorje) in Jernej Verakovič (Zalec).

Slavnostno zborovanje se je vršilo ob 11. uri v sokolski telovadnici. Starosta Celjskega Sokola br. Smertnik je pozdravil navzoče Sokolstvo in mnogobrojno občinstvo, med njimi zlasti prvega starosta Celjskega Sokola dr. Jos. Vrečka, dr. Rosina iz Maribora, dr. Karlovska kot bivšega starosta, polkovnika Tosiča kot zastopnika vojaške oblasti, vlad. svetnika dr. L. Žužeka kot zastopnika politične oblasti in gerenta Celja, ter druge. Opiše kratko zgodovino Celjskega Sokola, ki je bila pod Avstrijo zgodovina bojev, trpljenja in dela. Sokol je vžil v narodno dušo sokolskega duha, zaupanje v lastno silo, vero v življenje in bodočnost, nemškemu terorju pa je odgovarjal s podrobnim delom v telovadnici in izven nje. Celjski Sokol je bil avantgarda v življenju celjskega Slovenstva, poleg tega pa so skoro vsa sokolska društva na Štajerskem plod njegovega dela. Pomagal je vsotariti državo, sedaj je njegova naloga, da jo pomaga konsolidirati, da vzgoji dobre, značajne in delavne državljanje.

Po njegovem govoru je v imenu članic Sokola gđč. Tončka Mirnikova na njegov prapor pripela slovenski trak z napisom: »1890 — 8.IX. — 1920 — Celjske Sokolice.«

Spregovoril je prvi starosta Celjskega Sokola dr. Jos. Vrečka. Spominjal se je mož, mladih, idealnih, ki so pred 30 leti ustanovili društvo, spominjal se je onih, ki jih ni več med nami (dr. Dečka in drugih) ter onih, ki še danes prisegajo na isti sokolski prapor. Spominjal se je težkih časov, v katerih se je ustanovitev izvršila, bojev z nemškim nasiljem, napadov celjske fakinaže ob ustanovitvi — spominjal pa se dalje tudi nad vse idealnega dela v društvu, ki ni bilo Sokol samo po imenu, ni imelo krojev samo, da se šopiri, ampak je v telovadnici v polni meri storilo od prvega početka svojo dožnost. Danes je Sokol močan, ima može, mladeniče, mladenke in mladino. To je moč, s katero mora vsakdo računati. Kdor se drzne Sokolu podtikati druge nego plemenite, čiste namene, govori neresnico. Moški značaj, moška odločnost — je bil in bodi cilj sokolstva tudi vnaprej.

Dr. Rosina prinaša pozdrave iz Podravja. Načela, ki smo jih zastopali kot mladeniči, zastopamo še danes, ko gremo v stara leta. Neka politična stranaka je smatrala za svojo dolžnost, metati blato na Sokolstvo. Tako psovanje nas ne doseže. Demokratizem je od nekdanj in tudi danes obležje Sokolstva: inteligent poleg meščana, trgovca, obrt-

nika, pomočnika, kmečkoga fanta. »Slovenec« očita sokolstvu, da skozi 50 let ni nič delal. Pravim: Brez Sokolstva bi ne imeli tega na severu, kar smo zasidli, Maribor bi brez njega ne bil naš! Sokol bo stebel države, ki se ne bo omajal. Otožnost me prime, če pomislim, kako hitro je minilo 30 let, zadoščanje pa občutim, ko vidim, da je prvo, ki smo ga vrgli, rodilo bogat sad in ga še bo. Vidim v vrstah Celjskega Sokola nebroj mladine. Naj ji večno ostane v srcu sveta misel sokolska, ki jo danes nosi.

Dr. Karlovšek, bivši starosta Celjskega Sokola, slika ozračje, v katerem je bilo društvo pred 30 leti osnovano: inteligenco, kar je je bilo naše, so imeli Nemci pod komando, ljudstvo pa je bilo ponižno in pohlevno. Takrat je bilo nekaj obrtnikov in zdravnikov, ki so si upali delati. In so zbrali krog sebe zasebno uradništvo, trgovce, obrtnike, vrste so se množile, narod se je probujal, sokolska armada je rasla. Med vojno so nas udušili, a po prevratu je zopet nastopila rdeča srjca, zaplapolala je slovenska trobojnica na magistratu, kjer se je skovalo toliko zlobnih sklepov proti našemu delu. In letos, ob sprejemu kraljeviča v Ljubljani, ko ga je spremljala sokolska konjenica, ko mi je sokolski starosta zaklical: »Na razpolago smi ti, kraljevič, naše življenje, naša križ«, je bil podan dokaz, da smo mi isti, ki so nas najgrje preganjali, postali stražarji našega kraljeviča, stražarji države, stražarji svobode.

Starosta mariborskega Sokola dr. Vladimir Sernec prinaša pozdrave mariborskega Sokola in tamošnje župe ter zahvalo za vsa podpora, ki ga je uživalo tudi Sokolstvo v mariborskem okrožju iz Celja. Župni starosta v Celju dr. Gv. Sernec čestita Celjskemu Sokolu v imenu celjske Sokolske župe.

Br. Smertnik izreče končno zahvalo celjskim Sokolicam za dar, ki so ga pripelje na prapor, kar bo njihova srca še bolj privezalo na društvo. Številni nastop narodnega ženstva v sokolskih vrstah nam je porok za lepšo bodočnost naroda, zakaj ženstvo ima nalogo, vcepiti sokolsko misel v familijo, v srca potomcem.

S himno »Lepa naša domovina« se je lepo zborovanje zaključilo.

Javna telovadba se je vršila ob 4. uri pop. na glaziji ob navzočnosti nad 5000 ljudstva. Nastopilo je moško in žensko članstvo, obrtni naraščaj, ženski naraščaj iz Laškega (katerega lepa vaja ob petju pesmi: »Sijaj, sijaj, solnčice« je izredno ugajala), ženski naraščaj celjski z lok, vzorne vrste s telovadbo na orodju (prvikrat je nastopila na orodju tudi ženska vrsta) itd. Občinstvo je z neprestanim burnim, ploskanjem in ovacijami pokazalo svojo navdušanje za sokolsko delo. Med telovadbo je begunec g. Al. Luznik navduševalno spregovoril.

Ljudska slavnost se je vršila zvečer v vseh gornjih prostorih Narodnega doma, ki so bili natlačeni.

Lep dan je bil, tudi nebo je bilo Sokolu naklonjeno, in v živem spominu bo ostala proslava zlasti naši mladini, kateri v vzpodbujajo in veselje je bila predvsem namenjena.

DNEVNE NOVICE.

Volilne imenike za volitev v konstituanto morajo županstva izdelati do 24. tm.

Za ravnatelja na nemški realni gimnaziji v Ljubljani je imenovan prof. Valentin Korun.

Smodke so se podražile: zopet z večerajšnjim dnevom 8. t. m. Država kot neprestana navijalka cen — res interesantno!

Shod hišnih posestnikov Slovenije se vrši 12. sept. 1920 v Ljubljani.

Velika manifestacija Demokratične stranke se je vršila 2. tm. v Sarajevu. Govorili so ministri Davidovič, Stojanovič in Krljman ob velikem navdušenju množice. Izvolil se je nov strankin odbor za Bosno in Hercegovino.

Dopisi.

Trbovlje. Dne 6. tm. ob pol 4. uri popoldne je začela goret rudniška žaga na Vodah. V veliki nevarnosti so bile sosedne delavske hiše in zahvaliti se

je energičnemu delu trboveljske požarne brambe, da se je požar, ki je trajal 2 uri, omejil in da ni bilo večje nesreče. Rudniško gasilno društvo bo pa moralo svoje orodje, predvsem brizgalno, v red spraviti, če hoče v prihodnje uspešno nastopiti!

Kaplja. Našega župnika Aleša Lenza je zgrivalo. V soboto se je na tihem vrnil. Pravi, da je bil na — duhovnih vajah. Čujemo pa, da ga je graški nadškof pozval, naj se vrne na faro. Morda pa je z »duhovnih vaj« prinesel kaj novega gradiva za hujskanje?! Pozor!

Iz Rogatca. Tukajšnji nemškutarji se še ne morejo navaditi na dejstvo, da niso več v stari Avstriji; še vedno hočejo kazati svojo kulturo na način, kot so bili preje vajeni, ko so še imeli vso moč v rokah; pri vsaki priliki kažejo svojo nadutost in svoje zaničevanje do Slovencev in Jugoslovijev — in mi seveda močimo, kot smo preje molčali. — Lep dokaz kulture »Herrenvolka« so pokazali potomec tukajšnjih »Bürgerjev« v nedeljo 8. avg. v planinski koči na Donački gori. Zbrali so se popoldne ter odšli na goro, med njimi Pepi B. z ženo; sin nekoga, pred kratkim došlega St., Štajercijane D. s frajlicami, nezrela mladina znane trgovine J. ter znani obrtnik P.

Bili so v koči in ker na drug način niso mogli dokazati svoje »kulture«, so na klopih in kjer se je dalo, namazali z ogljem »Heil Rohitsch, Heil Fröhlich« itd.; Tudi so nekaj razdrli in pomazali. Koča je last tukajšnje podružnice Slov. plan. društva in jo je ista pred kratkim dala nekoliko popraviti z velikimi stroški; pa pridejo kulturosojci in pokažejo na ta način svojo izobraženost. Sramota! Seveda, jugoslovanski kruh radi jedo in ker so že presiti, ne vedo, kako bi pokazali svojo preobestnot, ker vedo, da se jim nič ne zgodi. Udeležena je bila tudi gospa O., ki sploh menda ni jugoslovanska državljanka in spada v Avstrijo; vsaj izrazila se je, da je že sita Jugoslavije in da komaj čaka, da odide proč; oditi pa vseeno noče, že dobro ve, zakaj. V neki številki Vašega cenj. lista je nekdo vprašal, kedaj bo Rogatčane obiskal sv. Duh, kakor je videti, jih še ni obiskal in jih tudi ne bo, dokler s trdo pestjo ne iztreblimo različnih elementov in jih ne pošljemo tja, kamor jih srce vleče. Ne dolgo tega, se je zopet zbrala takšna družbica, med njimi pek K. in sestra, potem gori imenovana gospa O. in več drugih, ter so prepevali pozno v noči v »hoch« kulturni nemščini. Bog obvari, ako bi tu preje pod Avstrijo storil kaj takega Slovenec, bi ga najbrže obesili ali v najboljšem slučaju zaprli radi motenja nočnega miru; sedaj se jim nič ne zgodi, gospodom nemškutarjem. Velika napaka tu je, da se vse klanja stebrom nemškutarstva, ker so slučajno premožni; Slovenec pač misli, s temi gospodi je treba lepo postopati, da se jim nič ne zgodi — oni pa škodujejo nam, kjer le morejo. Kedaj nas bo pamet srečala, da bomo postopali s takimi elementi tako, kot zaslužijo — najboljšo po italijanskem načinu?! — Očividec.

RAZNE VESTI.

25 dni brez jedi je bil 7. t. m. corkski župan Sweeney na Irskem, ki je zaprt zaradi upora in veleizdaje. Pravi, da hoče na ta način ali izvršiti samomor ali pa doseči, da ga izpuste.

Kmečki nemiri so izbruhnili v dugoselskem okraju in v Sv. Jvanu Zelini na Hrvaškem radi žigosanja konj in popisovanja živine. To je sad hujskačev Radičeve in drugih separatističnih strank.

Velike povodnji so imeli zadnje dni vsled neprestanega deževja na Salcburškem in Gor. Avstrijskem. Cela pingavska dolina je bila pod vodo. Ceste so razdrte, železniški promet je bil ustavljen.

Za 2 miliona zlatnine in dragih kamnov so doslej neznanzi zločinci 7. tm. odnesli iz prodajalnice zlatarja Ortnerja na Jakominijevem trgu v Gradu. Vdrli so vanjo iz kleti, ko so izrgali deske iz tlaka.

TRGOVINA, OBRT IN NARODNO GOSPODARSTVO.

H M E L J.

Žatec, dne 3. 9. 1920. Tukaj so nespremenjeno čvrste cene in sicer 2800—3000 č. K za 50 kg, živahnejša kupčija se pričakuje prihodnji teden.

Nürnberg: 300 bal dovoženih, 300 bal prodanih, mirno pa čvrsto in sicer 2200—2800 mark za 50 kg.

Zaveza hmelj. društev. Od 15 000 vagonov pšenice, dočlene za izvoz, se bo v smislu predloga o finančnem zakonu 5—10% tega blaga pridržalo brezplačno za prehrano pasivnih krajev.

Popis in žigosanje vojnih posojil se je vsled nepričakovanih ovir moralo odložiti od 6. na 16. tm.

O davkih v Sloveniji je 7. t. m. razpravljaj finančni odbor. Slovenski demokratski poslanci so zahtevali, da realni in drugi neposredni davki v Sloveniji ne smejo presežati dajatev v drugih pokrajinah.

Eksistenčni minimum je sklenil finančni odbor zvišati od 1600 na 7200 kron.

Češko-jugoslovanska vinarska akcijska dr. se po poročilu »Jugosl. Lloyd« ustanovi v Pragi z glavnico 20,000.000 č. K s sodelovanjem vseh vrst producentov in trgovcev v vinom. Da bo društvu mogoče okrepiti obstoječe zveze z Jugoslavijo, pozivljajo se jugoslovenski interesi, da postanejo akcijonarji. Natančnejše informacije daje pisarna društva, Praga, Královské Vinohrady, Šmilovského ul. 18.

Železnica Krapina-Rogatec. Ministrstvo saobračaja je zagrebški družbi »Pruga« dovolilo, da izvrši predpriprave za gradnjo normalne železnice od postaje Krapina v hrvaškem Zagorju do postaje Rogatec lokalne železnice Grobelno-Rogatec.

Uvoz in izvoz državnih posojil bivše Avstrije in Ogrske. Finančni minister je s posebno naredbo od 8. avgusta tl. pod števil. D Br. 3916 do nadaljnjega zabranil uvoženje obveznic predvojnih in vojnih državnih posojil bivše Avstrije in Ogrske na teritorij naše kraljevine. Istočasno je zabranil iznošenje obveznic predvojnih državnih posojil bivše Avstrije in Ogrske iz teritorija naše kraljevine. Vsako protivno postopanje se bo kaznovalo s konfiskovanjem obveznic, razuntega se bo z dotično osebo postopalo kakor s tihotapci. **Iznošenje vojnih posojil Avstrije in Ogrske po tej naredbi torej ni zabranjeno.**

Škodljivci slovenske trgovine in obrti. Pišejo nam iz Beograda: Nereelne in požrešne elemente najdemo v vseh stanovih. Ali nobenemu stani taki elementi ne morejo toliko škoditi, kakor ravno trgovcem in obrtnikom. Evo zopet dva slučaja! Pride v Beograd neki Miklavc iz Ljubljane. Prodaja in ponuja vse mogoče stvari. Srbi kupujejo, a ko je treba blago izročiti, takrat g. Miklavca ni nikjer. Tako je neki gospod kupil od njega pohištvo, ki ga je radi ženitve pravočasno potreboval. Miklavc se zaveže, da preskrbi. Notabene se je M. sam ponudil za liferacijo! Nekega dne celo pošlje pošto k dotičnemu gospodu, češ da je pohištvo že v Zemunu. A vse skupaj je bila grda laž in ženin je prišel seveda v največje nepravilike! — Drugi slučaj: Neko ministrstvo naroči pri tyrdki Lenarčič na Vrhniki čebelnje panje. Tvrdka Lenarčič določi ceno in ministrstvo akceptira. Ko so bili panji gotovi, pa Lenarčič naenkrat ceno znatno poviša. Ministrstvo seveda panjev ni vzelo in dotični referent je rekel, da ne le pri Lenarčiču ne bo ničesar več naročil, temveč sploh v Sloveniji ne! V Srbiji da je navada, da obrtnik besečo drži in raje propade, nego da bi ravnal po Lenarčičevu. — To sta dva slučaja, ki sama govorita dovolj jasno. Interes naših trgovcev in obrtnikov zahteva, da se njihove organizacije začnejo same zanimati za take slučaje in da proti nereelnim svojim članom nastopijo čim najstrožje in čim najbrezobzirnejše!

Zadnja poročila.

Kmečki praznik na Bledu.

Ljubljana, 8. sept. Danes se je vršil tu velik kmečki tabor, katerega se je udeležilo nad 5000 ljudstva. Videti je bilo do 40 okrašenih vozov, 8 skupin, predstavljajočih kmečko svatbo, nebroj najkrasnejših gorenjskih noš. Pri popoldanskem zborovanju so govorili Kušar, Mermolja, Pirc, Demšar, Drogenik, Kural, Lubec, Avramovič (Srb) itd. Sprejelo se je več resolucij.

Zborovanje dobrovoljcev v Ljubljani.

Ljubljana, 8. sept. Danes se je vršilo tu zborovanje naših dobrovoljcev. Dopoldne je bila zadušnica v spomin v Dobrudži padlim, popoldne občni zbor

organizacije, zvečer prijateljski sestanek v hotelu Union.

Zaradi pokvarjene proge z Ljubljano nam danes 9. tm. dop. ni bilo mogoče dobiti drugih poročil.

Prosveta.

Risto Savin.

(Konec.)

4. **Večerna.** Serenada: a) za orkester; b) za glasovir; c) za gosli in glasovir.

5. **4 pesmi** za en glas in glasovir: a) Kaj bi te vprašal. b) Ko sem videl rožni grm. c) Gozd po noči. d) Pozabil sem mnogokaj, dekle.

6. **5 malenkosti** za glasovir: a) Barkarola; b) List v album; c) Narodna; d) Romanca.

7. **Zimska idila.** Balada za en glas in glasovir.

8. **Pavliha na potovanju.** a) Pavliha pripoveduje. b) Pavlihova koračnica za glasovir.

9. **Skala v Savini.** Balada za en glas in glasovir.

10. **2 predsmrtnici** za en glas in glasovir: a) Kropiti te ne smem. b) Tone solnce, tone.

11. **Scherzo** za mali orkester.

12. **Lepa Vida,** ljudska opera v 4 dejanjih za veliki orkester. Ista za glasovir in petje. Baletna godba iz opere za orkester. Ista za glasovir.

13. **5 pesmi Otona Zupančiča** za en glas in glasovir. a) Pismo. b) To je tako. c) Svetla noč. d) Marica. d) Ljubica, zdaj je dan.

14. **2 Intermezze** za gosli in glasovir.

15. **Jugoslovanska suita** za orkester na lok. a) Uvod. b) Scherzo. c) Večerna. d) Kolo.

16. **Allegretto grazioso** za gosli in glasovir.

17. **2 pesmi** za moški zbor. a) Mi vstajamo. b) Kosa.

18. **2 pesmi** za en glas in glasovir. a) Na potu. b) V maju.

19. **Plesna legendica,** mimična igra v enem dejanju za veliki orkester. Ista za glasovir.

20. **3 pesmi Otona Zupančiča** za en glas in glasovir. a) Serenada. b) Belokranjska. c) Še ena.

21. **Balada (Des dur)** za gosli in klavir.

22. **Sonata** za čelo in glasovir (C-moll).

Z* označene skladbe so izšle.

Žal, da sedajne razmere ne pripuščajo izdaje vseh navedenih kompozicij, s katerimi je zdatno pomnožena itak šibka slovenska glasb. literatura, osobito pa na orkestralnem pojtu.

Z ozirom na dejstvo, da se bližamo zopetni uprizoritvi ljudske opere »Lepa Vida«, za katero že vlada lepo zanimanje, se mi zdi umestno, da seznanim sl. občinstvo, ki se zanima tudi za večja glasbena dela, z dejanjem izvirne slovenske opere Savinčana Risto Savina.

»Lepa Vida«.

O sebe: Anton, bariton; Vida, njegova žena, sopran; Alberto, mlad Benečan, tenor; Pietro, mlad Benečan, bas; Neža, gospodinja v hiši Antona, alt; Grega, Nežin oče, bas; Ninetta, Vidina služkinja v Benetkah, sopran; Camariere, Vidina služkinja v Benetkah, bas. Sola

a) Predgovor v pojasnilo dejanja.

Vsako večje mesto ima krasotice, znane pod imenom grisetite, v obmorskih krajih Adrije pa takojmenovane sartorele, ki so navadno lepe, simpatične zunanjosti, glede toalet na moderni višini, po poklicu krojačice, stanujoče v predmestjih večjih mest ter imajo čez dan opravila v uglednih hišah ali konfekc. trgovinah. Ko se na večer odpravljajo proti domu, jih zasledujejo, spremljajo galantni gospodje, ali jih pa tudi že pričakujejo na — domu.

V miljeju te družbe se je rodila tudi »Lepa Vida«. Tudi ta je krojačica pri bogatih ljudeh ter posnemala njih navade in razvade.

Lepa Vida je hitela dan na dan iz Sušaka na Reko in zopet nazaj na svoj dom. Zasledovali, ogovarjali in dvoranili so ji gospodje na tej poti, pa tudi doma. Prisedši domov pa so padali opomini, moralni pouk, namigavanje in sumničenje skrbnih staršev, ter izzvali večkrat tudi prepri v rodbini. Vidi je konečno minulo potrpljenje, pobeignila je z doma ter poročila bogatega, na pol izobraženega, stare-

Registrov. kreditna in stavbena
zadruga z om. zav.
Prešernova ul. 15 v Celju

"LASTNI DOM"

Sprejema hranilne vloge in jih
obrestuje po (4%)
štiri od sto 401
156-53

Edna slovenska specialna
trgovina z barvami in laki.
Agentura in komi-
sijsko podjetje.

IV. Ferlež Celje

Narodni dom
447 156-51

Trgovina z lesom in drvni
na drobno in debelo.
Kupuje jamski in ostali les
po najvišjih dnevnih cenah.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celju

Delniška glavica 50,000.000 kron.

CENTRALA V LJUBLJANI

Rezervni fondii nad 45,000.000 kron.

Podružnice

v Splitu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Mariboru, Borovljah in Ptuj.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči
račun proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev,
valut in dovoljuje vsakovrstne kredite.

296 - 21

ga krčmarja in posestnika Antona z namenom, najti mirnega zavetja — brez ljubezni. Za mlado, lepo, živahno in temperamentno Vido, Antonovo ženo, niso bili podani pogoji srečnega zakona.

Prijeti se, da spozna Vida lahkoživega, mladega Laha Alberta, slučaj, ki odvarja operno dejanje.

V prvem dejanju vidimo ribiško gostilno, kjer se zabava mešana družba kmetov, sartorel, mornarjev itd.

Mladina pleše kolo. Anton peče z gosti. Vida sedi pri oknu in gleda sanjaje v mesečini svetlikajoče se morje.

Ze med plesom je slišati zabavljanje, namenjeno Antonu, češ, kje je nocoj Alberto in njegov prijatelj Pietro, zakaj je Anton tako resen in zamišljen.

A Anton prestriže vsako podobno govorenje in nanigavanje.

Ples je končan. Vido pa pozovejo gostje, naj poje balado o »Lepi Vidi«. Nerada se je odzvala Vida tej želji. Ko je Vida odpela, je nehala tudi zabava.

Ljudstvo se pozgubi. Vida in Anton pa ostaneta na odru. V duetu (dvopevu), ki sledi, se pojasni zakonsko razmerje med obema. Anton pozove ženo, naj mu sledi v spalnico. Vida odklanja ter se zgovarja z delom, ki pa je bilo le pretveza. Pravi vzrok tiči drugje.

Še to noč mora priti Alberto, ki jo odvede v Benetke. Vida se bojuje sama s seboj. Ne more se odločiti v izvedbo tega pomembnega koraka ter zapusti svojega sinčka. Pred razpelom si izprosi kreposti in varstva.

A ko zagleda Vida prišedšega Alberta, mu pade okoli vratu.

Po kratkem duševnem boju sledi nesrečna žena zapeljivcu Albertu na njegov dom v Benetke, kjer postane Vida Alberta metresa.

Lahkoživec Alberto pa pride tu v roke kabaretni dami Soli, se naveliča Vido ter jo hoče odstopiti svojemu prijatelju Pietru. V nekem ponočnem prizoru jo zasmehujeta Pietro in Alberto; zadnji jo slednjič tudi izda.

Vida Alberta proklinja, ga zapusti z namenom, da še enkrat vidi svoje dete in potem konča s samomorom.

Tretje dejanje slika v začetku razmere v hiši Antona v Vidini odsotnosti.

Neža vodi gospodinjstvo ter skrbi materinsko za Vidinega sinčka. Neža Antona sicer ljubi, a ta ji ljubezni ne vrača. Prišla pa je novica, da je Vida, o kateri se je že vobče mislilo, da ni več med živimi, v Benetkah.

S klicem: »Ni mrtva, ona živi, gorje meni!«, plane Neža pri vratih ven.

Kmalu na to nastopi Vida, vsa pota, hiti k spečemu dečku ter mu poje uspavanko, hoteč se tudi posloviti s poljubom od fantka.

Otrok pa se zbudi ter se upira strastnemu objemu tuje mu dame.

Sedaj vstopi Neža ter zažene svojo rivalinjo iz hiše, češ, sedaj je ona (Neža) mati tega otroka.

Vida, svesta si svoje krivde, skoči proti vratim, kjer se zgrudi vsled utrujenosti in bolesti.

Anton vpraša svojo ženo, kje se je tako dolgo mudila in česa je prinesla.

»Padla sem« — mu odvrne —, »ne maram ostati tu, le še enkrat sem hotela videti svojega otroka, potem pa umreti«. Ta Vidin sklep je vzbudil v Antonu usmišljenje, zagotavlja ji, da jo še vedno ljubi in da jo hoče zopet vzeti za svojo.

Vida pa hoče proč odtod ter odklanja Antonovo prizanesljivost in usmišljenje.

Ko vstopi zopet Neža, zavpije, opazivši Vido v naročju Antonovem.

Ljubosumnost Vide napram Neži, ki ji hoče odvzeti otroka, se zrcali v razburljivi sceni, ki konča s tem, da se odloči Vida ostati v prejšnjem svojem domu.

V četrtem dejanju vidimo Vido z Antonom in Nežo v romarskem kraju na Tersatu, kjer pride do katastrofe.

Po Nežinem zasledovanju je razkrinkano Vidino početje v Benetkah.

Anton umori Alberta. Ko se zave Anton svojega dejanja, pade od kapi zadet mrtev na tla, Vida pa znori ter se z glasnim nasmehom zgrudi preko Antonovega trupla.

S tem je v boljše razumevanje »Lepa Vido« podana kratka vsebina opernega dejanja z željo, da bi imelo največje slovensko glasbeno delo v svoji prenovljeni in razširjeni obliki ne le na ljubljanskem, temveč tudi na ostalih jugoslovenskih opernih odrih najlepši uspeh. R. V.

Listnica uredništva.

Sv. Juri ob j. ž: Sokolska organizacija stoji na stališču, da na blatenje v nasprotnih časopisih odgovarja samo s tem intenzivnejšim delom. Tako bodi tudi v tem slučaju! Pustite pse, naj lajajo, to kaže le, da jahamo! Zdravo!

Po pomoti je nekdo vzel v vinskem šotoru na Sokolski veselici v Narodnem domu veliko staro ruto. Prosi se, da jo vrne v trafiko na Glavnem trgu št. 15. 1210 2-1

Lepa napolkrita kočija

lahka, za enega konja, se prodaja. I. Strelec, tapetar. mojster Celje. 1207 1

Državni uradnik

slovenskega, srbo-hrvaškega in nemškega jezika vešč, išče primerne službe pri kakem trgovskem ali inustrijskem podjetju v Celju za popoldanske ure. Ponudbe pod »Adrija 1400« poštnoležeče Celje. 1209 2-1

Zaupno mesto

kot blagajnik, korespondent ali slično

Išče mlajši trgovec ako mogoče v Celju. Je zmožen nemškega, slovenskega in češkega jezika v govoru in pisavi. Najboljše reference. Ponudbe pod J.H.V.D. Zagreb glavna pošta poštno ležeče. 1208 1

Spalna soba

se radi selitve ceno prodaja, istotako fotografski aparat 16x18. Vprašati je popoldne od 4-7 ure zvečer v Gospodarska ulica št. 5 v Celju. 1206 2-1

Proda se

stanovanje z mobilijami. Naslov 1198 v upravnistvu »Nove Dobe«. 2-2

Gostilno v Narodnem domu v Celju

priporočava slavnemu občinstvu najtopeje in si bova prizadevala, da bo vsakdo dobro postrežen z najboljšim pristnim vinom, vedno svežim pivom in okusno prirejenimi gorkimi ali miznimi jedili. Na razpolago so vsi slov. časopisi, igralne karte, šah-igra in izvrstna kava. Za seje in zborovanja so lokali zelo pripravljeni. Se priporočata

1082 - 12 pripravni. Se priporočata

Razširjajte „Nove Dobe“!
Stole, žimnice, razno pohištvo in tapetniške izdelke ima v založbi: Marija Baumgartner 287 156-140 Gosposka ulica 25. Naročila se izvršujejo točno in solidno.

Ivan Strelec

tapetnik v Celju, Samostanska ul. 2. Prevzame vsa tapetarska dela, kakor napravo žimnic, tapetniških mobilij itd. Popravila izvršuje točno in ceno. Točas v zalogi morska 502 trava, afrik in žima za modroce. 50-21

Stanovanje

obstoječe iz ene velike sobe, predsobe, shrambe in kuhinje z električno razsvetljavo, suho, zelo lepo se zaradi družinskih razmer zamenja za stanovanje z 2-4 sobami v Celju. — Poudbo pod »Stanovanje 124« poštnoležeče, Celje. 1201 3-2

Klavirje

nekoliko preigrane, po zelo ugodnih cenah odda tvrdka M. Ropas v Celju 1200 3-2

Na prodaj je

70 hl haloškega vina letnika 1919. v Badlovih goricah pri Leskovcu niže Ptuja. Kupne ponudbe je pošiljati na naslov Stot. Kraliček-Badi, Leskovec 1202 v Halozah. 3-2

Rud. Zontič

Celje, Kocenova ulica 2 (v bližini kolodvora).

Izdelovanje vseh vrst čevljev, od priprostih do najfinejših po dnevnih cenah. 45 - 22

1046 12-6 Bencin, strojno olje, kolomaz, petrolej, cilindrovo olje, vazelin, gonilno olje, tovt mast, olje in mast za usnjarje

dobavlja promptno

„Mineralna rafinerija“ Dravograd.

Dopise na centralo v Mariboru. Telefon št. 80. Brzjavi: Rafinerija.

Pozor! 100-78 Pozor! vinogradniki in vinočrčci!

V zalogi se nahaja železni lak za sodne obroče po zelo ugodni ceni. Ako si jih želite pobarvati, naročite pri tvrdki

Ivan Ravnikar, Celje.

Miši, podgane, ste-nice in ščurki ter ves mrčes

mora poginuti, če se uporabljajo moja preizkušena najboljša in povsod hvaljena sredstva, kakor: Za poljske miši 10 K, za podgane in miši 10 K, ščurke 10 K, posebno močna vrsta 20 K, posebno močna tinktura za stenice 10 K, uničevalec moljev 10 K, prašek proti mrčesom 6 in 12 K, tinktura proti ušem pri ljudeh 5 in 10 K, mazilo za uši pri živalih 6 in 10 K, prašek za uši v obleki in perilu 6 in 10 K, tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) 10 K, prašek proti mravljam 10 K, mazilo proti garjam 10 K. Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 37, Petrinjska ulica 3. 465 1-9

KOTLI

bakreni, najnovejšega sistema, brzoparni komplet, od 25-100 litrov za kuhanje sadja. Izgotovljeni so iz dobrega bakrenega predvojne-ga materijala. — Najboljše in najsolidnejše izvršujem naročila z prvovrstnimi delavnimi močmi.

Prevzamem raznovrstna tovarniška pečarska poprav itd. pri znani solidni tvrdki z sigurnim jamstvom.

S. STRILIĆ
kotlar ZAGREB,
Petrinjska cesta 55.
1194 3-3